



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor  
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum  
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,  
Coordinatus, Seu Omnes ...**

**Diana, Antonino**

**Lugduni, M. DC. LXXX.**

44. An iudex laicus consuetudinem inducens, vel alia introducta vtens  
contra libertatem Ecclesiasticam incidat in excommunicationem Bullae  
Coenae? Et an dicti iudices saeculares incurrant in supra dictam ...

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)



2. Sed cum hanc sententiam doceret etiam Vivaldus in prima editione Candelabri aurei in explicatione Bulla Cæne, fuit dictum Candelabrum propter multa suspensum, & prohibitum, & postea sine supradicta opinione, & multis aliis, denud concessum, & typis excusum. Unde apparet, supradictam sententiam Romæ non esse receptam: & illam reprobare videtur Concilium Tridentinum in istis verbis; [Nefas autem sit sæculari cuilibet Magistratui, prohibere Ecclesiastico Iudici, ne quem excommunicet, aut mandare, ut latam excommunicationem reuocet, sub prætextu, quod contenta in præsentii decreto non sint obseruata, cum non ad sæculares, sed ad Ecclesiasticos hæc cognitio pertineat] Ita Conciliū in sess. 25. c. 3. de reform.

3. Quando verò, & quomodo concedantur supradictæ chartæ vel Appellationes tuitiæ, apparet ex illa Ordinatione regni Lusitaniæ, quam affert Pereira ubi supra sic asserens: [Iubemus, quod quando aliqua proferretur sententia à Iudice Ecclesiæ, contra clericum, vel contra laicum, qui sit suæ iurisdictionis, si ipse Clericus, vel laicus appellauerit ad Romanam Curiam, cū vel in eo casu, in quo appellare possit, & antequam appellationis tempus finiatur, implorauerit chartam, ne pendente appellatione contra ipsum procedatur, & ne capiatur, vel ab illo pœnæ exigantur excommunicatis impositæ: Volumus, ut eorum cuilibet dicta charta tuitiua concedatur, qua per scripturam publicam doceant, quod appellauerit, & suas appellationes prosequantur, quamuis nullatenus receptæ sint: ita enim ab antiquo fieri consuevit, ut tales chartæ tuitiæ per Senatores Palatii expedirentur.] Sic habet ordinatio Lusitaniæ. Die edū est tamen, dictas chartas, ut vocant, tuitiuas non esse concedendas, quia offendunt Ecclesiasticam libertatem: & in casu, in quo conceduntur supradictæ appellationes, potest Clericus, vel laicus oppressus recurrere pro remedio obtinendo ad Iudicem Ecclesiasticum competentem, ut Canones iubent; & non ad Iudices sæculares incompetentes, quod prohibent. Sed ad alia deueniamus.

RESOL. LXIII.

An privilegium cognoscendæ causæ Ecclesiasticæ concessum Principi laico reuocari possit, etiam si per consuetudinem immemorabilem tali privilegio innixam obseruatum fuerit?

Et an prædicta privilegia, si fuerint concessa in remunerationem, & in vim contractus, non sint reuocanda sine iusta causa?

Et aduocatur Imperatores, & alios Principes laicos non posse privilegia Ecclesiæ concessa reuocare. Ex part. 3. tract. 1. Ref. 57.

Supra contentis in hac Ref. supra in Resolut. 4. 6. 7. 8. 9. 12. 13. & infra in Resol. 333. §. 2.

§. 1. Videtur prima facie respondendum, quod non; nam Imperatores, alique Principes laici non possunt privilegia Ecclesiæ concessa reuocare, ut probat Panormitanus in c. super el. 2. de appellat. n. 4. Suarez de imm. lib. 4. c. 30. & alij. Ergo neque Papa reuocare potest privilegia Principibus concessa; par enim videtur ratio, ut æqualitas seruetur.

2. His tamen non obstantibus contrarium omnino asserendum est: dico igitur cum Bonacina in Bull. Cæn. 10. 3. disp. 1. q. 15. p. 1. 4. §. 1. n. 6. privilegium Principibus concessum à Papa reuocari posse, etiam si per consuetudinem immemorabilem tali privilegio innixam obseruatum fuerit. Probat ut primò, quia privilegium subdito concessum, ut communis Doctorem fert opinio, reuocari potest. Sed privilegium con-

cessum Imperatori, vel Regi, est privilegium subdito concessum, cum Christus generaliter dixerit Petro, & consequenter eius successoribus. Pafce oues meas. Ergo &c. Probat ut secundò, quia huiusmodi privilegia sunt odiosa, ut potè libertati Ecclesiasticæ contraria. Ergo strictè explicanda sunt, ita ut concessa censentur illo modo, quo libertati minus præiudicent, & consequenter reuocari possunt. Adde quòd hæc censura est iurisdictionis delegata, quæ reuocari potest. Vide Suarez de imm. lib. 4. c. 34. n. 27. Tuschum tom. 5. ver. libertas Ecclesiastica; concl. 342. & alios.

3. Nota tamen supradicta privilegia si fuerint concessa in remunerationem & in vim contractus, non esse reuocanda sine iusta causa; verum iusta causa concurrente non solum potest, sed etiam tenetur aliquando reuocare, & à fortiori hoc verum erit, si Pontifex aliquid aliud in compensationem concedat. Ad argumentum verò superius adductum patet responsio ex dictis, vel neganda est frequentia, & suppono omnia bona Ecclesiastica iure diuino libera & immunia esse à potestate laica; cum autem privilegium Ecclesiæ concessum, ab eaque acceptatum inter bona Ecclesiæ connumeretur, sequitur Principem laicum non posse privilegium Ecclesiæ concessum reuocare; alioquin potestatem haberet super bona Ecclesiastica. Privilegium verò laicis concessum ab Ecclesiæ non sit liberum, & immune à potestate Ecclesiastica, & consequenter ab Ecclesiæ reuocari potest vide etiam DD. quos citauit alibi in tr. de imm. Eccles.

Sup. his supra in Ref. 7. & 13. & infra in Ref. 325. §. 7. ad mediu. &c.

Sup. hoc supra in §. 1. huius Ref. & in Ref. not. seq.

Atibi in Ref. que hic est supra 4.

RESOL. XLIV.

An index laicus consuetudinem inducens, de latria introducta viens contra libertatem Ecclesiasticam incidat in excommunicationem Bulla Cæne?

Et an dicti indices faculares incurrant in supradictam excommunicationem Bulla Cæne si sciant seruari statutum contra libertatem Ecclesiasticam, & non impediunt? Ex part. 3. tract. 1. Ref. 58.

§. 1. Non incurritur in censuram Bullæ, sed in censuram latam in cap. nouerit. de sent. excomm. putat Suarez de cens. disp. 21. sect. 2. n. 86. Duarum in Bull. Cæn. can. 15. q. 13. n. 4. Reginald. tom. 1. lib. 9. c. 23. n. 361. Filliucius tom. 1. tract. 16. c. 10. n. 268. & alij, quia Bulla loquitur de statutis, & decretis, non autem de consuetudinibus. Ergo, &c.

Quærit non plene supra hoc, lege tamen infra ex Ref. 326. doctrinam §. 5. Procedit & signat in fine dicti §. & alterius Ref. eius notat.

2. Verum non desunt Doctores asserentes iudices laicos in tali casu incidere in censuram Bullæ Cæne & ita docet Sayrus de cens. lib. 3. c. 19. n. 10. Sousa c. 16. disp. 80. n. 6. Goniolanus, & alij, vnde videant ministri laicali iurisdictionis, quid faciant.

3. Nota etiam hic obiter quòd Nauartus c. 27. n. 119. & Reginaldus tom. 1. lib. 9. cap. 23. n. 364. sub finem, & n. 359 sub finem, tenent quòd iudices laici incurrit in excommunicationem Bullæ, si sciant seruari statutum contra libertatem Ecclesiasticam, & non impediunt, licet aliqui Doctores contrarium sentiant quia censura lata ob posituam actionem, non incurritur ob omissionem.

RESOL. XLV.

An index laicus excusetur ab excommunicatione Bulla Cæne contra ipsius transgressores lata prætextu, quòd non sit in sua Prouincia acceptata?

Et an Episcopi satisfaciunt publicando Bullam Cæne in ciuitate, in qua degunt, vel teneantur etiam extra Urbem in Ecclesiis sua iurisdictionis publicare saltem per alios?

Et